

Folyamatosság és megújulás

Egy olyan, fél évszázadra megjelenő geográfiai szakfolyóirat esetében, mint a Földrajzi Értesítő, a várható jövőről írni – akárcsak vázaltszerűen is – nyilvánvalóan lehetetlenség. Ugyanakkor azoknak az új koncepcióknak a felvázolása, amelyek a folyóirat 21. századi arculatának kialakítására, tartalmi gazdagítására, és nem utolsósorban a benne megjelenő tudományos közlemények színvonalának további emelésére irányulnak, elodázhatatlan kötelesség.

A fenti célokat folyóiratunk – részben új összetételű – szerkesztőbizottsága két alapkövetelmény, a *folyamatosság* és az időnként szükségszerű *megújulás* szem előtt tartásával igyekszik az elkövetkezendő évek során elérni.

A folyamatosság követelménye mindenekelőtt azt jelenti, hogy megőrizzük mindazon értékeket, amelyeket szakfolyóiratunk alapító szerkesztője, majd évtizedeken át főszerkesztője, MAROSI Sándor félévszázados szerkesztői–főszerkesztői munkássága során létrehozott.

A legfőbb ilyen érték az a szakmai és formai igényesség, aminek fenntartásáért mindent megtett hosszú szerkesztői tevékenysége során. „Jót s jól!” – vallotta ő is Kazinczy Ferenc örökérvényű felszólítását, amikor az apró részletekre is ügyelő gondossággal olvasta és javította végig az Értesítőben megjelentetésre szánt tanulmányokat, kisebb közleményeket, a különféle tudományos eseményekről, szakmai rendezvényekről tudósító beszámolókat, könyvismertetéseket. Szerteágazó figyelmet, kiváló áttekintő és rendszerező készséget igénylő szerkesztői munkája során mindig előtérbe helyezte a lap olvasóközönségének érdekeit, amelyek magas színvonalú kiszolgálását a szerkesztőség legfontosabb feladatának tekintette.

A már említett, önmagától és szerkesztőtársaitól egyaránt elvárt igényessége a folyóiratcikkek szakmai tartalmán túl kiterjedt a nyelvhelyességi szabályok hibátlan alkalmazásának megkövetelésére is (egészen az írásjel-használattal bezárólag). Az egyes tanulmányokhoz tartozó tematikus térképek, ábrák, fényképek tartalmi és formai szempontból egyaránt megfelelő minőségű közlésére épp olyan figyelmet fordított, mint arra, hogy az Értesítő egyes füzetei – és a tanulmányokból készült különlenyomatok – időben jelenjenek meg.

MAROSI Sándor minden tőle telhetőt megtett azért, hogy növekedjék a folyóirat ismertsége és előfizetőinek köre. Foggal–körömmel harcolt és minden követ megmozgatott az 1980-as évek végén annak érdekében, hogy a folyóirat megjelentetését

jelentős mértékben elősegítő akadémiai támogatás ne szűnjön meg. (Igazán nem rajta múlt, hogy a támogatás megvonás mégis bekövetkezett...)

Évtizedeken át gondoskodott arról, hogy az intézetben születő kutatási eredményekről az *Értesítő* olvasói is átfogó képet kapjanak. Ezt szolgálták az általa nagy gonddal összeállított évi beszámoló jelentések, amelyeket rendszeresen megjelentetett folyóiratunk hasábjain.

MAROSI Sándor egyike azon keveseknek, akik kiváló empátiaérzékkel rendelkeznek s mindig odafigyelnek kollégáikra. Így még véletlenül sem fordulhatott elő, hogy megfeledezett volna egy-egy idősebb munkatárs, pályatárs életének nevezetes dátumairól és eseményeiről (pl. 60. és későbbi születésnapokról, szakmai kitüntetések-ről) vagy a nagy geográfus elődökhöz kapcsolódó kerek évfordulókról. A munkásságukat méltató köszöntők, ill. megemlékezések ily módon sohasem maradtak ki az *Értesítő* éppen aktuális füzetéből.

Most, hogy 50 aktív év után MAROSI Sándor megvált folyóiratunk főszerkesztői tisztétől, a szerkesztőség valamennyi tagja nevében szeretném Neki melegen megköszönni azt a sok évtizedes, páratlanul eredményes munkát, amit az *Értesítő* érdekében végzett.

E szívből jövő köszönet természetesen korántsem búcsúztató! Ezután is számítunk Sándor Bátyánk óriási szakmai rutinjára, gazdag tapasztalataira és arra az őszinte segítőkészre, amit soha nem tagadott meg kollégáitól, sőt mindig örömmel töltötte el, ha szerkesztői ismereteiből bármennyit is továbbadhatott a fiatalabb nemzedék képviselőinek.

Ne is remélje tehát, hogy végleg „megszabadult” az *Értesítő* szerkesztésével kapcsolatos teendőktől, amire – ismerve jelenlegi aktivitását és hatalmas munkabírását – valószínűleg igazából Ő sem gondolt. 2002-től viszont – a folyóirat szerkesztő bizottságának egyhangú javaslata alapján – már a *Földrajzi Értesítő Tiszteletbeli Főszerkesztőjeként* számítunk valamennyien MAROSI Sándor tanácsaira, kívánva neki egyben jó egészséget és további sikeres alkotói évtizedeket!

Számítunk tehát a továbbiakban is Tiszteletbeli Főszerkesztőnk segítő tanácsaira folyóiratunk megújulásában is, mivel időnkénti megújulásra valamennyi tudományos folyóiratnak szüksége van. Az *Értesítő* esetében megkövetelik ezt a földrajztudomány hosszú távú fejlődési sajátosságai és az ezzel járó kihívások. Különös aktualitást ad az arculatváltásnak az, hogy az EU-tagság küszöbén álló Magyarországnak egyaránt szembe kell néznie a természeti környezetet érintő globális változásoknak az országterületet érintő hatásaival, az európai társadalmi-gazdasági fejlődésben kibontakozó új regionalizmus sokoldalú következményeivel, továbbá szűkebb régióink, a Kárpát-medence területén végbemenő, rendkívül összetett természeti, társadalmi és gazdasági folyamatok 21. sz.-i sajátosságainak területi jellemzőivel.

Azt, hogy milyen folyamatok kibontakozására, miféle új kutatási területek megjelenésére lehet számítani új évszázadunk földrajztudományában, jól érzékeltetik GLATZ Ferenc akadémiai elnöknek és ENYEDI György akadémiai alelnök geográfusnak az FKI 50 éves jubileumi ülésén elhangzott előadásai (1. folyóiratunk 13–16, és 19–29. oldalait).

A természeti és társadalmi környezetben tapasztalható új jelenségek földrajzi szempontú vizsgálataiból származó tudományos eredmények folyamatos közzététele jelenti – és fogja jelenteni a jövőben is – folyóiratunk számára a fő feladatot az elvárható szakmai színvonal és a remélhetőleg javuló technikai lehetőségek által biztosított formában.

Ebben az irányban az első lépéseket (új borítólap, szerkezeti változtatások) a folyóirat 50. évfolyamára vonatkozóan már megtettük. További teendők várnak ránk viszont annak érdekében, hogy az Értesítő – szerkezetében, tartalmában és megjelenési formájában egyaránt – előbb-utóbb elérje a fejlett országok hasonló szakfolyóiratainak szintjét. Sürgető követelmény lenne a folyóiratban megjelenő idegennyelvű összefoglalók (abstract, summary) Interneten való közzététele, amitől az FKI tudományos eredményei hozzáférhetőségének ugrásszerű javulását lehet remélni. E téren is megtettük a legfontosabb lépéseket.

Természetesen tisztában vagyunk azzal, hogy szükség van a folyóiratban megjelenő cikkek tartalmi kezelhetőségét elősegítő további formai változtatásokra (magyar és idegen nyelven való megjelentetés, az egyes tanulmányokhoz kapcsolódó kulcsszavak megadása, a szerzőkre vonatkozó részletesebb információk nyújtása stb.). Emellett számítani kell a folyóirat előállításának költségeinek növekedésére is, ha a későbbiekben színes térképek, ábrák, fotók közlését is tervbe vesszük, amihez meg kell találnunk a szükséges finanszírozási forrásokat. Reméljük, hogy e téren az elkövetkezendő években kedvezőbbek lesznek a lehetőségek.

A szerkesztőség munkatársai mindenesetre igyekeznek minden tőlük telhetőt megtenni annak érdekében, hogy a fentiekben vázolt megújulási folyamat sikeresen menjen végbe és a tervezett pozitív változtatások eredményei megnyerjék az Értesítő olvasóinak tetszését, hozzájárulva a lap olvasótáborának bővüléséhez és a folyóiratban megjelent tanulmányok idézettségének növekedéséhez.

(-)